

Dünya

Ne Konuşuyor?

1 - 15 Şubat 2025 | YIL: 4 / SAYI: 73

**Almanya'da Otomotiv
Endüstrisi Rekabet
Konusunda Endişeli**

**Deepseek'ten Sonra
Yapay Zekânın Jeopolitiği**

**Güney Çin Denizinde
Tansiyon Artıyor**

YÖNETİCİ ÖZETİ

- Trump, ticaret savaşı başlatarak Meksika ve Kanada'dan yapılan ihracata %25 tarife uygulamayı planlıyor. Bu tarifelerle göçmen, kaçakçılık ve ticaret açığının azaltılması hedefleniyor. Tarifelerin otomotiv, gıda üretimi ve inşaat sektörlerinde büyük etkiler oluşturacağı belirtilmekte. ABD'li otomotiv üreticileri, maliyet artışıyla satışların düşeceğini öngörmekte. Daha önce de korumacı önlemler alan Trump, bu tarifelerle serbest ticaret anlayışını sonlandırdı.
- Donald Trump'ın başkanlık seçiminden sonra Çin, Rusya, İran ve Kuzey Kore Batı karşıtı bir blok oluşturdu. Bu dört ülke farklı ideolojilere ve ekonomik yapılara sahip olsa da ABD'nin küresel düzenine karşı çıkıyorlar. Rusya'nın Ukrayna işgali, iş birliğini artırarak Çin, Rusya ve İran arasında ekonomik ve askeri destek sağladı. Bazı uzmanlar, ABD'nin yaptırımlarının bu ittifakı güçlendirdiğini belirtirken, Trump'ın dış politikası bu ittifakın geleceğini belirsiz kılmakta.
- Almanya'nın en büyük amonyak üreticisi SKW CEO'su Petr Cingr, yüksek doğal gaz maliyetleri ve vergiler nedeniyle üretimlerini azalttıklarını belirtti. Rusya-Ukrayna savaşı sonrası doğal gaz vergisi %20 artırıldı, bu da maliyetleri rakiplerinden çok daha yüksek hale getirdi. Cingr, hükümetin vergi artışını kaldırmasını ve AB'nin gübre tarifelerini artırma kararını yetersiz bulduğunu söyledi. Almanya'daki sanayiciler de yüksek maliyetler, bürokrasi ve vergiler nedeniyle yatırım yapmama kararı aldıklarını belirtti.
- Finlandiya ve İsveç'in NATO üyeliği, Baltık Denizi'ndeki gerilimi artırdı. Rusya, NATO'nun doğuya genişlemesini tehdit olarak görmekte. Ukrayna'daki savaş sonrası ittifak, bölgedeki ülkeleri güvenlik için alarak sınırlarını Rusya'ya kadar genişletti. Putin'in deniz doktrini, Rusya'nın deniz gücünü güçlendirmesini hedefliyor. Rusya, Baltık ve Arktik bölgesindeki NATO üyelerine karşı hibrit savaş yöntemlerini kullanabilir. Ayrıca, ABD'nin Grönland'ı ele geçirme planı, Rusya için endişe kaynağı olmakta.

- Çin, Güney Çin Denizi'ndeki tatbikatlarını sürdürüyor. Avustralya'nın P-8A Poseidon uçağına yakın mesafede fişek atarak gerilimi artırması, 2022'den itibaren Çin'in Avustralya'ya karşı gerçekleştirdiği beşinci benzer olay oldu. Çin, bölgedeki stratejik konumda gemiler konuşlandırarak Avustralya'nın savaş gemilerine karşı güç gösterisi yapmayı sürdürüyor. Çin'in ABD müttefiklerine yönelik eylemleri de artarak devam ediyor.
- Bilim insanları, akciğer kanserinin erken teşhisi için düşük maliyetli ve hızlı tepki veren bir sensör geliştirdi. Bu cihaz, kan örneği alındıktan 40 dakika içinde sonuç vererek, kanser riski taşıyan bireylerin hızlıca tespit edilmesini sağlıyor. Ayrıca, mevcut akciğer kanseri hastalarına yönelik tedavi potansiyeli de sunuyor. Bu teknoloji, pahalı olan akciğer kanseri tarama testlerine alternatif sunarak, daha hızlı ve uygun maliyetli sonuçlar elde edilmesini sağlayacak. Bu ilerleme, tedaviye daha erken başlanmasına ve sağ kalan hasta sayısının artmasına olanak tanıyacak.
- Çin, Tianzhou-8 kargo gemisi ile uzaya gönderdiği meyve sinekleriyle önemli bir uzay araştırmasına imza attı. Bu deney, uzaydaki yaşamın evrimini ve mikro yerçekimi ortamlarında organizmaların tepkilerini incelemeyi amaçladı. Meyve sineklerinin üreme süreçleri, davranışları ve biyolojik özellikleri gözlemlendi. Sinekler, uzayda üç nesil boyunca üredi ve mikro yerçekimine hızla uyum sağlayarak dünyadaki benzer davranışları sergiledi.

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

1-15 Şubat 2025

Bu Rapor, **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)** tarafından özel olarak hazırlanmıştır.

Bu yayının tüm hakları KOSAM'a aittir. KOSAM'ın izni olmadan yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek sureti ile alıntı yapılabilir. Bu yayındaki tüm fikirler tamamen derlenen enstitüler, yayınlayan yazarlara aittir ve KOSAM'ın yayın politikalarını yansıtmamaktadır.

COPYRIGHT © 2025

KOSAM - Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi

Akabe Mah. Alaaddin Kap Cd. No:130 D:H, 42020 Karatay / Konya TÜRKİYE

Tel: 0539 897 21 01

www.kosam.org

info@kosam.org

İçindekiler

A. EKONOMİ	1
1. Trump'a Rağmen Doğu Avrupa 2025'te Daha Hızlı Büyüyecek / The Vienna Institute for International Economic Studies (Avusturya)	1
2. Emlak Piyasasında Hareketlilik Arttı / Kiel Institute for the World Economy (Almanya)	3
3. ABD'nin İhracat Kontrolleri ve Yapay Zekâ Rekabeti / RAND Corporation (ABD)	3
4. Almanya'da Otomotiv Endüstrisi Rekabet Konusunda Endişeli / IFO Institute (Almanya)	5
5. Trump'ın Gümrük Vergileri ve Küresel Çapta Etkileri / The Vienna Institute for International Economic Studies (Avusturya)	6
6. Alman İş Dünyası'ndaki Yüksek Maliyetler ve Bürokrasi / The Economist (Birleşik Krallık)	7
7. Hindistan, Çin'den Yapılacak Çelik İthalatına Vergi Uygulamayı Planlıyor / Global Times (Çin)	9
8. Orta Sınıf Toparlanıyor / Elcano Royal Institute (İspanya)	10
B. POLİTİKA	12
1. Trump'ın Gazze Planlarının Yıkıcı Etkisi / Chatham House (Birleşik Krallık)	12
2. Çin ABD'nin Panama Kanalı Üzerindeki Baskılarını Eleştirdi / Foreign Policy (ABD) .	13
3. ABD'nin Dört Ana Düşmanı Gerçekten İş Birliği İçerisinde mi? / VOX (ABD)	14
4. Rus Ordusu ve Baltık Denizi / Danish Institute for International Studies (Danimarka)	16
5. Güney Çin Denzinde Tansiyon Artıyor / Australian Strategic Policy Institute (Avustralya)	18
6. ABD ve Dünya: 2025 Yılında Potansiyel Jeopolitik Eğilimler / Emirates Policy Center (Birleşik Arap Emirlikleri)	19
7. Yeni AB-Meksika Anlaşması: AB, Latin Amerika ile Entegrasyonu Hızlandırıyor / Real Instituto Elcano (İspanya)	21

C. ÇEVRE.....	24
1. Yasal ve Yasa Dışı Madencilik Faaliyetleri / Wilson Center (ABD).....	24
2. Küresel Kuzey Ekonomileri İçin Küresel Güney’de İklim Adaptasyonu Finansmanının Önemi / Observer Research Foundation (Hindistan)	26
3. 2025 Neden Okyanus İçin Kritik Bir Yıl? / World Resources Institute (ABD).....	28
4. İklim Güvenliği, Finansman ve Güvenilir Veriler / Stockholm International Peace Research Institute (İsveç)	29
5. Rusya’nın Enerji Konusundaki Manipülasyon Dönemi Sona Erdi / Friedrich Naumann Foundation (Almanya)	31
D. SOSYAL.....	33
1. Yeni Tarama Cihazı Akciğer Kanserinin Erken Teşhisi İçin Umut Vadediyor / Cranfield University (Birleşik Krallık)	33
2. USAID Nedir ve Neden Risk Altında? / Council on Foreign Relations (ABD).....	33
E. TEKNOLOJİ.....	36
1. Deepseek’ten Sonra Yapay Zekânın Jeopolitiği / Bruegel (Belçika)	36
2. Uzay Araştırmaları: Çin’in Uzay İstasyonunda Üçüncü Nesil Meyve Sineği Üretildi / Chinese Academy of Sciences (Çin).....	37
F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER	39

A. EKONOMİ

1. Trump'a Rağmen Doğu Avrupa 2025'te Daha Hızlı Büyüyecek / The Vienna Institute for International Economic Studies (Avusturya)

2025 yılında Donald Trump'ın ABD Başkanı olarak geri dönmesi büyük bir belirsizlik oluştursa da Orta, Doğu ve Güneydoğu Avrupa ekonomilerinin çoğunda, özellikle de AB üyesi ülkelerde büyüme hızlanacak.

WIIW (Viyana Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü), 2025 yılında AB üyesi ülkeler için %2,8'lik bir büyüme, 2026 yılında ise %2,7 oranında büyüme öngörüyor. Bahsedilen oranlar hem bu yıl hem de gelecek yılda Orta, Doğu ve Güneydoğu Avrupa'daki AB üyelerinin Euro bölgesinin yaklaşık iki katı oranında büyüyeceği anlamına geliyor (2025: 1,2%; 2026: 1,4%).

Polonya, Çekya, Slovakya, Macaristan ve Romanya gibi bölgenin kilit ülkelerinde (ki bu ülkeler Almanya ile iç içedir) sanayi, Alman imalatında süregelen durgunluk nedeniyle zorlanmakta. Bununla birlikte bu ülkelerdeki büyüme, gerçek ücret artışları sayesinde özel tüketimden kaynaklanmaya devam ediyor. Batı Balkanlar'daki altı ülke 2025 ve 2026 yıllarında ortalama %3,5 ile nispeten keskin bir büyüme kaydederken, Türkiye de 2025 yılında %3,5, 2026 yılında ise %4,5 oranında büyüyecek.

Savaşın zarar gören Ukrayna'nın görünümü biraz daha kasvetli hale geliyor. WIIW, 2025 yılı için Ukrayna'da %3'lük bir büyüme öngörüyor. Ukrayna'nın büyüme oranında Trump'ın Ukrayna politikası önemli rol oynayacak. Rusya'ya bakıldığında geçen yılki güçlü büyümenin (%3,8) bu yıl yarıya inerek sadece %1,8'e düşmesi muhtemel görünüyor.

ABD son on yıllık süreçte AB için açık ara en önemli ihracat pazarı haline gelirken, ABD'nin yüksek tarifeleri Doğu Avrupalı ülkeler üzerinde olumsuz etki oluşturacaktır. Bölge ile ABD arasında doğrudan ticaret akışı sınırlı olsa da ABD'nin Avrupa sanayi ürünlerine olan talebinin azalması ve yatırımların düşmesi Orta ve Doğu Avrupa üzerinde ciddi bir etki oluşturabilir.

Ukrayna ekonomisi şimdiye kadar şaşırtıcı bir direnç göstermiş olsa da ekonomik görünümü giderek belirsizleşiyor. Yükselen enflasyonla mücadele için merkez bankası para politikasının gevşemesini askıya almış ve kilit faiz oranlarını %14,5'e çıkarmıştır. Para politikasının sıkılaştırılması diğer tarafta ekonomik büyümeyi yavaşlatması muhtemeldir.

Savaşın ortaya çıkardığı silahlanma yarışının sonucunda Rusya ekonomisi 2023 yılında %3,6, 2024 yılında ise %3,8 gibi güçlü büyüme oranları gördü. Bununla birlikte, Rusya'daki büyümenin 2025 yılında yarı yarıya azalarak %1,8'e düşmesi bekleniyor. Benzer şekilde 2026 yılında daha da yavaşlayacağı tahmin ediliyor (%1,6). Bunun temel nedeni, para politikasının Rus merkez bankası tarafından keskin bir şekilde sıkılaştırılmasıdır.

Kaynak: Kamil Gliwinski

Erişim: <https://wiiw.ac.at/winter-forecast-eastern-europe-to-grow-faster-in-2025-despite-trump-n-668.html>

Anahtar Kelimeler: Donald Trump, ABD, Rusya, Ukrayna, Ekonomi.

2. Emlak Piyasasında Hareketlilik Arttı / Kiel Institute for the World Economy (Almanya)

Almanya emlak piyasası 2024 yılı sonu itibarıyla önemli bir duraklama yaşadı ve toparlanma ivmesi kayboldu. Daire fiyatları, önceki yıllarda görülen büyük düşüşlerin ardından, 2024'ün son çeyreğinde sadece %0,1 gibi küçük bir azalma gösterdi. Buna karşın, müstakil evlerde %1,8, yüksek metrekaireli evlerde ise %5,4 oranında fiyat artışı yaşandı. Ancak, bu artışlar, özellikle 2022 ve 2023 yıllarındaki kriz dönemine kıyasla oldukça düşük kalmakta. Örneğin, 2024 yılının son çeyreğinde daire fiyatları, 2022 yılında görülen zirve seviyenin %13 altında kaldı.

Emlak fiyatlarına bakıldığında, 2023 yılına kıyasla 2024 yılında artış yaşandı. Daire satışları %26, müstakil ev satışları %23, geniş ailelere hitap eden ev satışları ise %24 oranında artış gösterdi. Ancak, bu artışlara rağmen, 2021 yılına kıyasla emlak piyasasında işlem sayılarının hâlâ düşük olduğu gözlemlendi. Bu durum, piyasanın eski canlılığına ulaşamadığını, ancak kriz sonrası bir canlanma yaşandığını göstermekte.

Büyük şehirlerde fiyatlar daha farklı dinamikler gösteriyor. Örneğin, Dresden'de fiyatlar %4,4 oranında artarken, Frankfurt'ta %1,6'lık bir düşüş yaşanmakta. Münih, metrekaire başına 8.600 avro ile Almanya'nın en pahalı şehri olmaya devam ediyor.

Erişim: <https://www.ifw-kiel.de/publications/news/price-upswing-slows-down-increased-activity-in-the-property-market/>

Anahtar Kelimeler: Almanya, Ekonomi, Konut.

3. ABD'nin İhracat Kontrolleri ve Yapay Zekâ Rekabeti / RAND Corporation (ABD)

DeepSeek'in Başarısı ve İhracat Kontrollerinin Önemli:

Aralık ayında Çinli yapay zekâ firması DeepSeek, GTP-4 seviyesinde bir modeli sadece 5,6 milyon dolar maliyetle geliştirdiğini açıkladı. Bu olay, yapay zekâ geliştirmenin maliyetine dair varsayımları sorgulattı ve ABD'nin yapay zekâ çipleri üzerindeki ihracat kontrollerinin etkinliği konusunda önemli bir tartışma başlattı. Uzmanlar, DeepSeek'in

başarısı göz önünde bulundurulduğunda daha akıllı ve etkili ihracat kontrollerinin getirilmesi gerektiğini ifade etti.

Yapay Zekâ Geliştirmede Verimlilik ve Hesaplama Gücü:

Yapay zekâ alanında, algoritma yenilikleri ve donanım iyileştirmeleri sayesinde, aynı performansa ulaşmak için harcanması gereken maliyet devamlı azalışta. Örneğin, 2017’de bir görüntü sınıflandırıcıyı eğitmek 1.000 doların üzerindeyken, 2021’de bu maliyet 5 dolara kadar düştü. DeepSeek’in OpenAI’nin modellerine kıyasla %4 maliyetle çalışan R1 modeli, bu verimlilik artışının bir kanıtı oldu. Fakat bu tür verimlilik kazanımları, yapay zekâ geliştirmede hesaplama gücünün önemini azaltmıyor, aksine daha fazla hesaplama gücü, daha gelişmiş modellerin eğitilmesi ve daha hızlı deneyler yapılmasını sağlıyor.

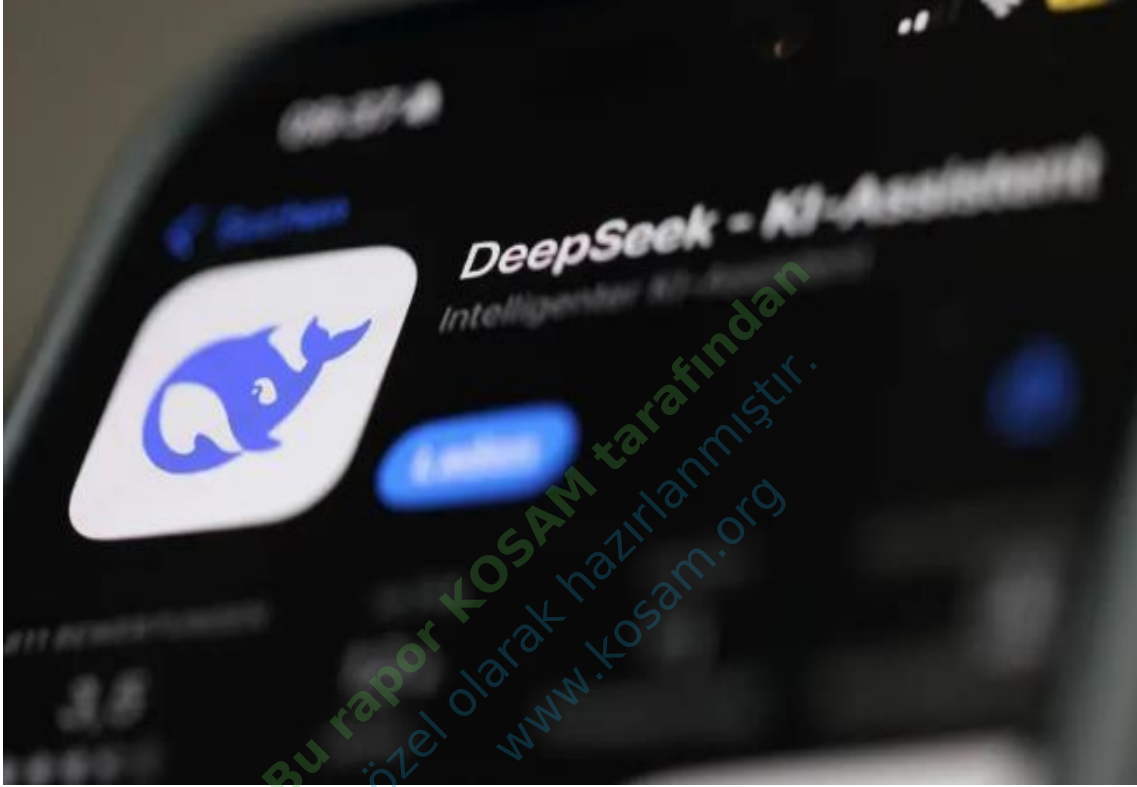
ABD’nin Hesaplama Gücü Üstünlüğü:

ABD şirketleri, yüz binlerce gelişmiş yapay zekâ çipine erişimleri sayesinde, rakiplerine kıyasla daha fazla deney yapma ve daha hızlı ilerlemeye olanağına sahip. DeepSeek’in başarısı, önemli ölçüde ihracat kontrolleri öncesinde edindiği 10.000 Nvidia A100 çipi sayesinde gerçekleşti. Ancak Deepseek’in kurucusu Liang Wenfeng, yüksek performanslı çiplere erişim kısıtlamalarının şirketin önündeki en büyük engel olduğunu açıkça kabul etmekte.

Gelecek Adımlar: Daha Akıllı ve Daha Hızlı

1. **Yapay Zekâ Gelişimine Uyum Sağlayan Kontroller:** Yapay zekâ teknolojisi hızlı geliyor. ihracat kontrolleri bu gelişimlere ayak uydurmalı. Özellikle, Yüksek Bellek Bant Genişliğine sahip çipler (Nvidia H20) gibi yeni teknolojilere odaklanılmalıdır.
2. **BIS’ı (Ticaret Bakanlığı Sanayi ve Güvenlik Bürosu) Güçlendirmek:** Ticaret Bakanlığı’na bağlı BIS, ihracat kontrollerini uygulamak için daha fazla profesyonel personele ve kaynaklara ihtiyacı duyuyor. BIS’in güçlendirilmesi çip kaçakçılığı ve diğer ihlallerin önlenmesinde kritik etkiye sahiptir.
3. **Stratejik İş Birliği:** ABD, destekçileriyle iş birliği yaparak, Çin’in yapay zekâ ve yarı iletken alanında ilerlemesini yavaşlatabilir.

Sonuç olarak, DeepSeek'in başarısı, yapay zekâ geliştirmede verimliliğin önemli olduğunu vurguluyor. ABD, ihracat kontrollerini daha akıllı ve daha hızlı hale gelmesini sağlayarak, yapay zekâ alanındaki liderliğini koruyabilir. Aksi taktirde, Çin'in bu alanda ilerlemesine engel olmak giderek zorlaşacaktır.

Kaynak: IMAGO

Erişim: <https://www.rand.org/pubs/commentary/2025/02/deepseeks-lesson-america-needs-smarter-export-controls.html>

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, DeepSeek, İhracat Kontrolleri, Çin, ABD.

4. Almanya'da Otomotiv Endüstrisi Rekabet Konusunda Endişeli / IFO Institute (Almanya)

Almanya'da otomotiv sektöründeki güven, yılın başında önemli bir düşüş göstererek yeniden düşük bir seviyeye geriledi. 2024 yılı Aralık ayında -35,0 puan olan İş İklimi Endeksi, Ocak ayında -40,7 puana düştü. IFO endüstri uzmanları, otomotiv endüstrisinin kriz içerisinde olduğunu ve özellikle rekabet gücünün ciddi ölçüde tehdit altında bulunduğunu belirtiyor.

Almanya’da iş ortamı hem mevcut iş durumu hem de geleceğe dair beklentiler tarafından olumsuz etkilenmiş durumda. Mevcut iş durumu, -39,1 puanla bir önceki aya göre (-32,6 puan) belirgin şekilde kötüleşti. Beklentiler ise -37,3 puandan -42,3 puana gerileyerek daha da olumsuz bir görünüm sergiledi.

Otomotiv endüstrisinin temel kaygısı, özellikle rekabet gücüyle ilgilidir. Ocak ayında şirketler, Çin’den gelen güçlü rekabetin yanı sıra, ABD Başkanı Trump’ın gelecekte AB’den yapılacak otomotiv ithalatına gümrük vergisi getirme tehdidinin ve iç pazarda yaşanan gerilimlerin sektöre büyük baskı oluşturduğunu belirttiler.

Erişim: <https://www.ifo.de/en/facts/2025-02-05/automotive-industry-germany-concerned-about-competitiveness>

Anahtar Kelimeler: Almanya, Otomotiv, Rekabet, Ticaret.

5. Trump’ın Gümrük Vergileri ve Küresel Çapta Etkileri / The Vienna Institute for International Economic Studies (Avusturya)

Trump, başlattığı ticaret savaşı ile ilk etapta Meksika ve Kanada’dan yapılan ihracata %25 oranında tarife uygulayacak. Uygulanacak tarife ile Kanada-Meksika sınırında yasadışı göçmen, kaçakçılık ve ticaret açığının azaltılması planlanıyor. Trump’ın uygulayacağı tarifelere karşı Kanada’nın da ABD yönelik çeşitli tedbirler alacağı belirtiliyor.

Tarifelerin özellikle ekonomide büyük etkiye sahip otomotiv, gıda üretimi ve inşaat sektörü başta olmak üzere ciddi şekilde etkileyeceği ifade edildi. ABD’li otomotiv üreticileri maliyetlerin yükselmesi ile araç satışlarının azalacağını, Güney Kore ve Japon rakiplerinin pazarda önemli avantaj elde edeceğini vurguladı. Benzer şekilde tarım sektöründe ise tarifeler nedeniyle gıda ithalatı ve ihracatında bazı aksaklıkların yaşanabileceği vurgulandı.

Trump, önceki başkanlık döneminde de başta Çin olmak üzere bazı ülkelere hedef alan korumacı ticari önlemler aldı. İlk etapta güneş panelleri ve çamaşır makinelerine %30 - %50 gümrük vergisi, daha sonra çeliğe %25, alüminyuma ise %10 gümrük vergisi getirdi. Bazı ticaret tarifeleri Obama’nın döneminde ortaya çıksa da Trump’ın başlattığı tarife

uygulamaları ile uzun zamandır ABD'nin savunduğu serbest ticaret olgusu son buldu. ABD tarihine baktığımızda ticari tarifeler, daha önce 1. Dünya Savaşı'nın ardından 1921 yılında ve akabinde Büyük Buhran döneminde (1929) uygulandı.

Viyana Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü tarafından geliştirilen model ile mevcut tarifelerin küresel ticareti nasıl etkileyeceği üzerine bir analiz yapıldı. Modele göre karşılıklı uygulanacak tarifelerin ardından Meksika'nın ABD'ye ihracatı yaklaşık olarak %70, Kanada'nın ABD'ye ihracatı ise %60 oranında düşebilir. Çin'in ABD'ye ihracatının ise üçte bir oranının üzerinde azalması bekleniyor. Model, tarifeler sonrası Kanada'nın diğer ülkelere olan ihracatını %10, Meksika'nın ise %20 oranında artıracığını gösteriyor.

Kaynak: Pat Whelen

Erişim: <https://wiiw.ac.at/the-tariff-man-strikes-again-the-second-round-of-trump-tariffs-in-historical-perspective-and-their-potential-global-impact-n-666.html>

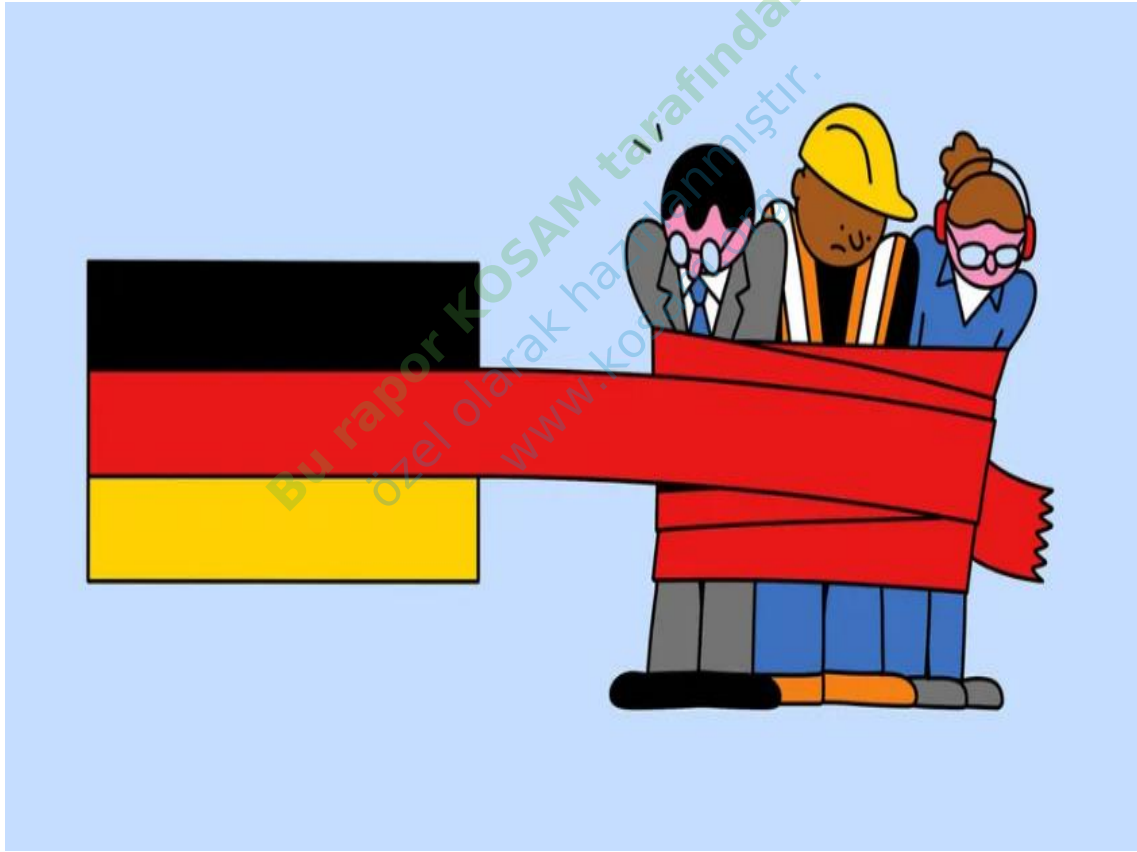
Anahtar Kelimeler: ABD, Kanada, Meksika, Çin, Tarife.

6. Alman İş Dünyası'ndaki Yüksek Maliyetler ve Bürokrasi / The Economist (Birleşik Krallık)

Almanya'nın en büyük amonyak üreticisi SKW'nin Ceo'su Petr Cingr ile yapılan sohbette, ülkedeki ekonomik ve sektörel gidişat hakkında önemli konular masaya yatırıldı. Petr Cingr, ülkedeki en büyük amonyak üretim tesisine sahip olmalarına rağmen ekonomik

koşullar nedeniyle bünyesinde faaliyet gösteren iki amonyak tesisini kapatıp gübre üretimini azalttıklarını ifade etti.

Alman hükümeti, 2022 yılında başlayan Rusya-Ukrayna savaşı sonrası ülkedeki doğal gaz rezervlerini doldurma adına doğal gaza getirdiği vergiyi 2025 yılının başında %20 oranında artırarak megawatt saat başına 2,99 avroya (3,1 dolar) çıkardı. Cingr, vergi artışından sonra doğal gaza ödedikleri ücretin Rus gübre üreticilerinden on kat, ABD’li rakiplerinden ise yedi kat fazla olduğunu dile getirdi. Ayrıca, halihazırda tüm üretim süreçlerinde doğal gazın payı %90 olurken, diğer rakiplerine göre rekabet avantajını kaybettiklerini belirtti.

Kaynak: Vincent KILBRIDE

Cingr, 23 Şubat’ta Almanya’daki parlamento seçimi sonucunda göreve gelecek hükümetten doğal gaz vergisini kaldırmasını istiyor. Ayrıca Cingr, AB’nin Belarus ve Rusya’dan gelecek gübreye yönelik uygulanan tarifelerin üç yıl içinde %6,5’ten %100’e çıkartma kararını yetersiz ve geç bir karar olduğunu ifade ediyor. Önlem alınmadığı takdirde Almanya dahil AB’deki gübre üretiminin çökeceğini ve tüm çiftçilerin gübre ithalatına bağımlı olacağını vurguluyor.

Gübre sektöründeki sorun benzer şekilde birçok sanayi kolunda da devam ediyor. Alman Sanayi Federasyonu Başkanı Peter Leibinger, Alman sanayisindeki durumun şimdiye kadar görülen en kötü zaman olduğunu belirtirken, birçok üreticinin ve sanayi şirketinin bürokrasi, yüksek vergiler ve artan maliyetlerden şikayetçi olduklarını ifade ediyor. Birçok şirket, hükümetin yeni politikalar uygulamadığı takdirde mevcut gidişatta herhangi bir ekonomik yatırım yapmayacaklarını dile getiriyor.

Erişim: <https://www.economist.com/business/2025/02/09/german-business-is-being-suffocated-by-high-costs-and-red-tape>

Anahtar Kelimeler: Almanya, AB, Yatırım, Vergi.

7. Hindistan, Çin'den Yapılacak Çelik İthalatına Vergi Uygulamayı Planlıyor / Global Times (Çin)

Hindistan, çelik endüstrisinin yeterli kapasitede ve rekabet gücüne sahip olmadığı için Çin'den ithal edilecek çeliğe ek bir tarife uygulamayı planlıyor. Uygulanacak ek tarife ile Hindistan'ın yerli çelik endüstrisinin korunması hedefleniyor. Hindistan'ın Çelik Bakanı Kumaraswamy, yerli çelik endüstrisini ucuz çelik ithalatına karşı koruma adına Çin'den gelecek çeliğe altı ay süre boyunca %15 ila %25 arasında ek bir vergi uygulanacağını dile getiriyor.

Kaynak: Liu Mancang

Hindistan, 2024 yılı mart ayında tamamen çelik ithalatına bağımlı hale geldikten sonra Çelik Bakanlığı konuyla alakalı acil önlemler almaya çalıştı. Aynı dönemde Hindistan'ın Çin'den ucuz çelik ithalatı rekor seviyelere ulaştı. Çinli uzmanlar, Hindistan'ın çelik hammaddesi konusunda yeterli bir kapasiteye sahip olmadığını ve bu sebeple de dış pazarda rekabet gücüne sahip olamayarak ithalata yöneldiğini belirtti. Ayrıca birçok Hintli şirketin, iç piyasada üretilen çeliğin kalitesi ve standartlarının düşük olması, yüksek işçilik maliyeti ve fiyatları nedeniyle Çin çeliğine yöneldiği ifade edildi.

Hindistan'ın Çin'den çelik ithalatına getirdiği ek vergi önlemlerinin, tam olarak küresel ticaret savaşlarının arttığı dönemde ve özellikle Trump'ın çelik ve alüminyum ithalatına %25 ek vergi getirmesinin ardından gerçekleşmesi kamuoyunda oldukça tartışıldı.

Erişim: <https://www.globaltimes.cn/page/202502/1328403.shtml>

Anahtar Kelimeler: Hindistan, Çin, Çelik, İthalat.

8. Orta Sınıf Toparlanıyor / Elcano Royal Institute (İspanya)

50 yıldan fazla bir süre önce, Franco rejiminin sonlarına doğru, CIA'nın Başkan Yardımcısı General Vernon Walters diktatörle görüşmek üzere İspanya'ya gitmişti. Amacı, Franco öldükten sonra ne olacağını öğrenmekti. Franco, "İspanyol halkının sağduyusuna güvenin, başka bir iç savaş olmayacak" demişti. Geniş bir orta sınıf, istikrarın, daha büyük toplumsal bütünleşmenin, daha iyi işleyen kurumların ve daha büyük ekonomik büyüme kapasitesinin temel bir dayanağıdır. Walters, 1971 yılında Franco'yu gördüğünde, İspanya'daki orta sınıf, 1950'de toplam nüfusun %14'ünden %33'üne yükselmişti.

İspanya, orta gelirli (kişi başına GSYH'si 1.036\$ ile 12.535\$ arasında) bir ülkeden, yüksek gelirli statüsüne geçiş yapan çok az sayıdaki ülkeden biridir. Bu, büyük ölçüde 1959'daki İstikrar Planı ile gerçekleşen, 20 yıllık kendi kendine yeterlilikten sonra ortaya çıkan "ekonomik mucizeye" bağlıydı. IMF tarafından desteklenen bu plan, İspanya'yı bir piyasa ekonomisine doğru yönlendirmek ve yabancı yatırımlar ile turizme açılmak için atılan ilk adımdı. Daha fazla refah, İspanya'yı zamanla bir tüketim toplumuna dönüştürdü ve büyüyen bir orta sınıf simgesi haline geldi. İspanya'daki 2008-2014 "Büyük Durgunluk",

küresel finansal krizin ve ülkenin devasa emlak balonunun patlamasının ardından, orta sınıfı etkiledi.

Ayrıca, orta sınıfın yaşa göre evriminde de önemli farklar bulunuyor. 2007 ile 2022 arasında genç orta sınıf yetişkinlerin oranı hafif düşerken, bu gruptaki yaşlı bireylerin payı önemli ölçüde arttı. Çalışan sınıf segmentindeki yaşlılar orta sınıfa yükseldi, gençler ise çalışan sınıfa düştü.

Orta sınıf, 2008 yılında ekonomi çökene kadar sürekli olarak genişledi. O zamana kadar, 1960'lardan itibaren her İspanyol kuşağı, ebeveynlerinden daha iyi bir yaşam sürmüştü. Ancak kriz, kuşaklar arası huzursuzluğu doğurdu. Ayrıca, kiralar son on yılda %80 oranında arttı, bu da gençlerin bağımsızlıklarını kazanmasını zorlaştırdı. İspanya Merkez Bankası, İspanya'daki kiracılarının neredeyse yarısının, gelirlerinin %40'ını kira ve faturalarına harcadığını tahmin etmekte. Bu oran AB ortalaması olan %27'nin çok üzerinde. Konut krizi şu anda siyasi gündemi domine etmekte.

Kaynak: Jo Kassis

Erişim: <https://www.realinstitutoelcano.org/en/commentaries/the-middle-class-recovers/>

Anahtar Kelimeler: Orta Sınıf, Kriz, Demokrasi, İstikrar.

B. POLİTİKA

1. Trump'ın Filistin Planının Yıkıcı Etkisi / Chatham House (Birleşik Krallık)

ABD Başkan Donald Trump, Ortadoğu'da yeni bir gerçeklik başlattı. İsrail ordusuna Filistinlilerin Gazze'den çıkışına izin verecek planlar hazırlaması emri verildi. Trump, Gazze Şeridi'nin İsrail tarafından ABD'ye teslim edileceğini belirtti. Bu durum ise İsrail'in Gazze'yi terk etmeye niyeti olmadığını göstermekte.

Filistinlilerin kimliğine ve onuruna gösterdiği kayıtsızlığın yanı sıra Trump, Benjamin Netanyahu'nun Gazze'nin bir 'yıkım alanına' dönüşmesinden sorumlu olduğunu görmezden geliyor.

Trump, Netanyahu ile görüşmesinden önce Gazze'deki ateşkes anlaşmasının devam edeceğine dair bir garantinin olmadığını vurgulayarak İsrailli aşırı sağ kesimin ekmeğine yağ sürmüştü. Filistinlilerin Gazze'den çıkarılması Filistin devletinin sonunu getirecektir ki bu Netanyahu'nun saklamak istemediği açık bir hedeftir.

Başkan Trump'ın Filistinlileri yerinden etme planı komşu ülkeler için ölüm kalım meselesi. Mısır ve Ürdün, Trump'ın önerisinden kaynaklanan varoluşsal tehditlerle karşı karşıya. İsrail ile yaptıkları barış antlaşmaları ise tehlike altında.

Ürdün'deki Müslüman Kardeşler, ülkede yapılan eylül seçimlerinden sonra parlamentoda önemli bir güç kazanmış ve nüfusun çoğunluğunu Filistin kökenli insanlar oluşturmuştur. Filistinliler Gazze'den ihraç edildiği takdirde, Amman'daki hükümetin çökme tehlikesiyle karşı karşıya kalacağı iddia edilmektedir.

Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Katar da dahil olmak üzere beş Arap dışişleri bakanı, Trump yönetimine yazdıkları mektupta Filistinlilerin yerinden edilme planını reddetti.

Bu açıdan bakıldığında, Trump'ın önerisi, başkanlık seçimlerine aday olduğu günden bu yana belirlediği her bölgesel öncelik ile çelişmektedir: Gazze'deki bir diğer çatışma dalgasını tetikleyecek; İsrail'in Mısır ve Ürdün ile sağladığı barışı tehlikeye atacak ve

İran'ı, direniş söylemiyle birlikte, bölgedeki en güçlü güvenlik aktörlerinden biri olarak yeniden ön plana çıkaracaktır.

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/2025/02/negotiating-tactic-or-not-trumps-gaza-plan-has-already-done-irreparable-damage>

Anahtar Kelimeler: ABD, Filistin, Trump.

2. Çin ABD'nin Panama Kanalı Üzerindeki Baskılarını Eleştirdi / Foreign Policy (ABD)

Panama, Çin ile gerçekleştirdiği Kuşak ve Yol Girişimi (BRI) anlaşmasını yeniden müzakere etmemeye karar verdi. Bu durum, ABD'nin Panama üzerindeki baskılarıyla paralellik arz etmekte. ABD Başkanı Donald Trump, Panama'yı Panama Kanalı'nın kontrolünü Çin'e devretmekle itham ederek, Çin'in bölgedeki etkisinin giderek arttığını iddia etti. Trump, Çin'in, kanalın her iki tarafındaki limanları idare eden Hong Kong merkezli bir şirket aracılığıyla bölgedeki nüfuzunu artırdığını öne sürdü. Hem Panama hem de Çin, bu ithamları reddetti. Trump'ın beyanları, Panama ile ABD arasındaki mevcut ilişkileri oldukça gergin hale getirdi.

Kaynak: Mark Schiefelbein

ABD Dışışleri Bakanı Marco Rubio'nun Panama'ya gerçekleştirdiği ziyaret ve Çin ile olan ilişkilerin yeniden gözden geçirilmesi yönündeki çağrısı, Panama hükümetinin Çin ile ilişkilerini sorgulamasına vesile oldu. Rubio, Panama'nın Çin ile olan ilişkisini yeniden değerlendirmesi durumunda, ABD'nin karşı tedbirler alacağına dair uyarılarda bulundu. Bununla birlikte Çin, ABD'nin bu tür baskılarını sert bir dille eleştirirken, Latin Amerika ülkelerinin Çin ile olan ilişkilerine yönelik müdahaleleri reddettiğini vurguladı. Panama'nın 2017 yılında Çin ile imzaladığı Kuşak ve Yol Girişimi, 150'den fazla ülkenin katılımıyla önemli bir dönüm noktası teşkil etti.

Panama, Çin'in altyapı projelerine dahil olan ilk Latin Amerika ülkesi olma unvanını elde etti. Buna rağmen Panama, kanal üzerindeki egemenliğini koruma konusundaki kararlılığını sürdürmekte. ABD, Panama Kanalı'nın kontrolü hususunda çeşitli taleplerde bulunmuş olsa da Panama bu istekleri sürekli olarak reddetmekte.

Erişim: <https://foreignpolicy.com/2025/02/07/china-panama-canal-us-trump-bri-mulino/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, Panama.

3. ABD'nin Dört Ana Düşmanı Gerçekten İş Birliği İçerisinde mi? / VOX (ABD)

Donald Trump'ın ABD Başkanı olarak seçilmesinden saatler sonra, Çin Devlet Başkanı Xi Jinping, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'i arayarak iki ülkenin stratejik iş birliğini derinleştirmek ve birbirlerini destekleme sözü verdiklerini duyurdular.

Bu konuşmadan sadece birkaç gün önce, Rusya ile İran 20 yıllık bir strateji ortaklık anlaşması imzaladı. Aynı zamanda Kuzey Kore, geçtiğimiz Ekim ayından bu yana olduğu gibi Ukrayna savaşında Rusya'ya asker göndermeye devam edeceğini açıkladı.

Bu gelişmeler, Çin, Rusya, İran ve Kuzey Kore'nin zaman geçtikçe daha fazla iş birliği yaptığını ve bu dört ülkenin Batı karşıtı olarak bir blok oluşturduğunu gösteriyor. Bazı uzmanlar, bu dört ülkeyi "kaos dörtlüsü" ya da "CRINKs" (Çin, Rusya, İran, Kuzey Kore) olarak adlandırıyor.

Bu Ülkeleri Bir Araya Getiren Ortak Noktalar:

Bu dört ülke otokratik yöntemlere sahip olsalar da ideolojik olarak birbirlerinden oldukça farklıdır. Çin, kapitalist faktörlere sahip bir komünizmi, kendi kendine yetme anlayışı ve ırksal üstünlük ideolojisini birleştiren bir yöntem biçimine sahiptir.

Ayrıca grup ülkelerinin ekonomik yapıları da birbirine benzemiyor. Çin küresel ekonominin liderlerinden biri ve dünyanın en büyük ikinci ekonomisi iken, Kuzey Kore ekonomik açıdan neredeyse yok hükmündedir. Ancak bu ülkelerin ortak noktaları da vardır. Batı'nın savunduğu "kurallara dayalı uluslararası düzeni" bir ABD hakimiyeti olarak görüyorlar ve bu düzene karşı koyuyorlar. Ayrıca, bireysel haklar yerine devlet merkezli siyasi haklara inanıyorlar ve kendi etki alanlarının dış güçler tarafından tehdit edilmemesi gerektiğini savunuyorlar.

Tarihsel olarak da kendilerini büyük medeniyetlerin mirasçıları olarak görüyorlar. Putin'in Ukrayna'yı işgal etmesi Orta Çağ'dan kalma Rus tarihine dayanırken, Kuzey Kore ise halkına kendi ülkesinin insanlık tarihinin en eski medeniyetlerinden biri olduğunu öğretiyor. Çin ise eski büyük medeniyetleri bir araya getirmek amacıyla İran'ın da dahil olduğu "Antik Medeniyetler Forumu" nu destekliyor.

Rusya'nın Ukrayna Savaşı Bu İttifakı Güçlendirdi:

Rusya'nın Ukrayna işgali, gruptaki ülkeler arasında iş birliğini hızlandırdı. 2022 yılında Rusya ve Çin "sınırsız dostluk" ilan ederken, Rusya Tayvan'ın Çin'e ait olduğu iddiasını destekledi. Çin, Rusya'ya doğrudan silah vermese de yaptırımlarla zayıflayan Rus ekonomisiyle olan ticaretini artırdı.

Kuzey Kore, Rusya'ya milyonlarca mühimmat sağlarken, savunma anlaşması kapsamında asker gönderdi. İran, Rusya'ya kamikaze dronları ve kısa menzilli füzeler gönderdi. Ortadoğu ve Ukrayna'daki savaşlar giderek bağlantılı hale gelirken, İran BRICS'e katılarak Batı'ya alternatif bir yapı oluşturma çabalarına dahil oldu.

CRINKs Birleşmesini ABD Teşvik Mi Etti?

Bazı uzmanlara göre, ABD'nin yıllardır bu ülkelere yönelik uyguladığı yaptırımlar ve baskılar, bu dört ülkenin birbirine yaklaşmasını sağladı. ABD'nin Rusya, İran ve Çin'e aynı anda ekonomik ve siyasi baskı yapması, bu ülkelerin ortak hareket etmesini teşvik etti.

Trump Dönemi ve CRINKs'in Geleceği

Bazı uzmanlara göre Trump, Ukrayna-Rusya savaşını Putin'le bir anlaşma yaparak bitirebilir ve İran ile yeni bir nükleer anlaşma müzakere edebilir. CRINKs ittifakının uzun vadede kalıcı olup olmayacağı belirsizken, Rusya'nın mağlup olması durumunda ittifakın zayıflatabileceği öne sürülüyor. Ancak Trump'ın dış politika yaklaşımındaki tutarsızlığı, ABD'nin nasıl bir strateji izleyeceğini belirsiz kılıyor.

Kaynak: Maxim Shemetov

Erişim: <https://www.vox.com/world-politics/397741/axis-upheaval-crinks-china-russia-iran-north-korea>

Anahtar Kelimeler: CRINKs, ABD, Çin, Rusya, İran, Kuzey Kore.

4. Rus Ordusu ve Baltık Denizi / Danish Institute for International Studies (Danimarka)

2023 yılında Finlandiya'nın ve 2024 yılında da İsveç'in NATO'ya üye olması bölgedeki tansiyonu yükseltti. Rusya, NATO'nun kendi sınırlarına doğru büyümesini geçmişten günümüze kadar sürekli tehdit unsuru olarak görürken, yaşanan son NATO üyeliği süreci tehdidin artmasına neden oldu. Günümüz koşullarında Rusya, Baltık Denizi bölgesinde

sekiz NATO üyesi ve Arktik'te yedi NATO üyesi ile karşı karşıya kaldı. Birçok uzman, NATO'nun genişlemesinde Rusya'nın büyük rolü olduğunu belirtirken, özellikle Rusya'nın Ukrayna'ya saldırmasının ardından NATO'nun bölgedeki ülkeleri güvenlik sağlama adına gruba alarak ittifakın sınırlarını Rusya'nın sınırlarına kadar ilerletti.

Kaynak: Alamy Live News

Putin'in imzaladığı deniz doktrinine göre Rusya'nın hem iç hem de dış politikaları ABD dahil olmak üzere diğer müttefikleri tarafından hoş karşılanmadığı ve bu yüzden Rusya'nın deniz filosunu ve üslerini güçlendirilmesi gerektiğine yer veriliyor.

Finlandiya ve İsveç'in NATO üyeliği Rus kamuoyu tarafından Rusya için doğrudan bir savaş tehdidi olarak kabul edilirken, Rusya'nın askeri gücünü artırması ve buna karşılık vermesi gerektiği uzmanlar tarafından ifade ediliyor. Rusya'nın, yaşanan gelişmeler odağında Baltık Denizi ve Arktik bölgesindeki NATO üyesi ülkelere karşı oldukça popüler olan hibrit savaş yöntemlerini kullanabileceği belirtiliyor. Özellikle bu bölgedeki üye ülkelerde Rusya tarafından kontrollü kaos oluşturulabileceği iddia ediliyor.

ABD Başkanı Trump'ın göreve gelir gelmez Grönland'ı kontrol altına alma isteğini açıklaması diğer tarafta Rusya için endişe verici bir durum oldu. Rusya Federasyon Konseyi Başkanı Valentina Matvienko, ABD'nin Grönland'ı ele geçirerek Arktik'deki

gücünü ve kontrolünü artırma planını eleştirirken, Rusya için Arktik bölgesinin hem stratejik hem de jeopolitik açıdan oldukça önemli olduğunu ifade etti.

Erişim: <https://www.diis.dk/en/research/russian-military-thinking-about-the-baltic-sea-and-the-arctic>

Anahtar Kelimeler: Rusya, NATO, ABD, Strateji.

5. Güney Çin Denzinde Tansiyon Artıyor / Australian Strategic Policy Institute (Avustralya)

Çin, Güney Çin Denizi'nde tatbikat olarak adlandırdığı ancak komşu ve civar ülkeler tarafından provokatif eylem olarak ifade edilen faaliyetlerini sürdürüyor. 11 Şubat'ta Çin Hava Kuvvetlerine ait bir j-16 savaş uçağının Avustralya'ya ait P-8A Poseidon uçağının 30 metre yakınında fişek atması tansiyonu yükseltti. Avustralya Savunma Bakanlığı yapılan hareketi güvenlik tehdidi olarak değerlendirirken, Çin ordusunun gerçekleştirdiği faaliyetlerin artık normal bir hal aldığını vurguladı. Gerçekleşen fişek atma hadisesi, 2022 yılından günümüze kadar Çin ordusu tarafından Avustralya güçlerine karşı yapılan beşinci olay olarak kayıtlara geçti.

Olayın gerçekleştiği gün Çin Deniz Kuvvetleri'nin görev gücü Avustralya'nın kuzey doğu deniz sahasına yaklaştığı ve burada bazı faaliyetlerde bulunduğu raporlandı. Faaliyet gösteren gemilerin; Jiangkai sınıfı fırkateyn, Fuchi sınıfı ikmal gemisi ve Tip 055 Renhai Kruvazörü olduğu bildirildi. Kruvazörün bu mevkide konuşlandırılması Avustralya hükümetini tedirgin etti.

Uzmanlar, Avustralya kuvvetlerine ait filonun onlarca yıldır Güney Çin Denizi'nde, ülkelerin kıta sahanlığını ve uluslararası deniz hukukunu gözeterik faaliyet gösterdiğine dikkat çekti. Çin'in son günlerde gerçekleştirdiği faaliyetleri Avustralya'ya karşı bir güç gösterisi ve varlık gösterme eylemi olarak yorumlanırken, Japonya'dan Endonezya'ya kadarki bölgede de faaliyetlerini artıracığı belirtildi.

Çin'in, gemileri oldukça stratejik bir konumda konuşlandığı ve olası bir çatışma durumunda Avustralya'ya ait savaş gemilerini ve uçaklarını rahatlıkla vurabileceği iddia edildi. Çin'in ABD müttefiklerine yönelik eylemleri geçmişten günümüze kadar artarak devam ederken, Kanada, Hollanda ve Filipinler'inde son 18 aylık süreçte birçok kez Çin ordusunun eylemlerine maruz kaldığı vurgulandı.

Kaynak: *ASPI*

Erişim: <https://www.aspistrategist.org.au/china-drops-flares-ahead-of-raaf-plane-sends-ships-to-australias-northern-approaches/>

Anahtar Kelimeler: Çin, Avustralya, Tehdit, Askeri Güç.

6. ABD ve Dünya: 2025 Yılında Potansiyel Jeopolitik Eğilimler / Emirates Policy Center (Birleşik Arap Emirlikleri)

Dış politika uzmanları, Başkan Joe Biden'ın Beyaz Saray'daki son yılına olumsuz bakıyor. Filistin'deki çatışmalar sürerken, 2024 yılı ABD'nin Orta Doğu'daki etkisini kaybettiği bir yıl olarak hatırlanabilir. Ukrayna'daki durum ise daha karmaşık; Biden yönetimi, savaşın kazanılması umudunu kaybetmiş görünüyor. Bunun sebepleri arasında, işlevsiz bir ABD kongresinin Ukrayna'ya yardımını geciktirmesi ve Biden'ın Rusya'yı daha da kışkırtma korkusu yer alıyor. Trump yeni döneminde daha sağlıklı bir ekonomi, zayıflamış bir Rusya

ve müzakere sürecine hazır bir Ukrayna ile karşılaşacak. Ayrıca, İran'ın etkisizleşmesi ve İsrail'in yeni diplomatik fırsatlarla dolu bir ortamda olması, Trump'ın avantajları arasında sayılabilir.

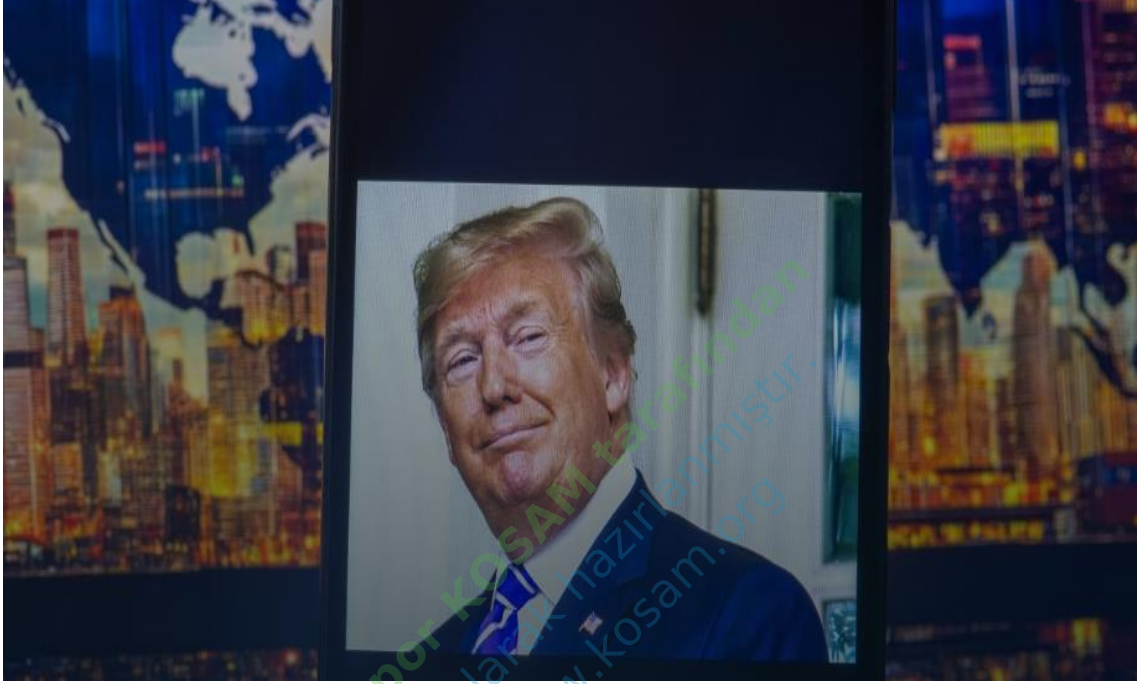
Diğer yandan 2024 yılı, ABD ekonomisi için oldukça iyi bir yıl oldu. Uluslararası Para Fonu'na (IMF) göre, büyük gelişmekte olan piyasaları da içeren G-20 ülkeleri arasında, üretim ve istihdamın pandemi öncesi beklentileri aştığı tek ülke ABD oldu. 2025 ve sonrasına yönelik en büyük endişelerden biri, ABD'nin büyüyen kamu borcu ve bütçe açığıdır. Özellikle, 2025'te vergileri düşürmeye ve gümrük tarifelerini artırmaya kararlı bir Trump yönetimi ile, yeniden canlanabilecek enflasyon ve yükselen faiz oranı riskleri ekonomik büyümeyi yavaşlatabilir.

Ukrayna-Rusya savaşı başladıktan sonra Washington, askeri kapasitesi daha büyük olan Rus ordusuna karşı Kiev'e önemli askeri destek sağlamaya devam etti. Ancak bu destek, yalnızca işlevsiz bir kongre sürecinin onayına bağlı kalmadı, aynı zamanda Biden'ın Putin'i kışkırtma konusundaki endişelerinden de zarar gördü. Stratejik düzeyde, Washington, NATO'yu güçlendiren ve transatlantik ittifakı Finlandiya ve İsveç'e genişleten ustaca bir stratejiyle Rus tehdidini sınırlamayı başardı. Aynı zamanda Rusya ve Çin arasında tam teşekküllü bir ittifakın ortaya çıkmasını da engelledi. 2024 yılında Çin'i sınırlamayı amaçlayan Asya-Pasifik bölgesindeki ABD stratejisi de oldukça etkili oldu. Bölgedeki jeopolitik önceliklendirme, Pekin ile yüzleşmeyi yumuşatmak amacıyla ittifakları ve ortaklıkları güçlendirme hedefiyle devam etti.

2025 yılına yönelik kötümser bir tablo, ikinci Trump yönetiminin oluşturduğu risklerle şekilleniyor. 2025 yılında ABD-Çin ilişkileri "yönetilemeyen bir ayrışma" sürecine girecek ve yarı iletkenlerden kritik madenlere kadar her konuda ticaret ve yatırım savaşları tırmanacak. Orta Doğu konusunda, Başkan Trump'ın iki öncelikle geri döneceğine dair güçlü beklentiler var: İran rejimine karşı "maksimum baskı" politikasına geri dönmek ve ABD-İsrail-Suudi Arabistan üçlü ilişkisini canlandırmak, özellikle Washington'un Tel Aviv ile Riyad arasında normalleşmiş diplomatik ilişkiler kurma planını yeniden teyit etmek.

2024 yılının ardından, dünya 2025'e küresel bir liderlik açığıyla giriyor. Basitçe söylemek gerekirse, ABD giderek daha içe kapanık ve tek taraflı bir yaklaşım benimseyecek gibi görünüyor. Küresel düzenin karşılaştığı temel problem, uluslararası kurumların artık

etkili olmamaları veya yeni küresel güç dengelerini yansıtmamaları. Çin, küresel düzeyde liderlik yapmaya isteksiz ve yetersiz. Rusya ise, Ukrayna'yı işgal etmesi nedeniyle Batı tarafından revizyonist bir güç haline gelmiş durumda. Kısacası, dünya oldukça çalkantılı bir döneme girmek üzere.

Kaynak: EPC

Erişim: <https://epc.ae/en/details/scenario/the-us-and-the-world-potential-geopolitical-trends-in-2025>

Anahtar Kelimeler: NATO, Dış Politika, ABD, Trump.

7. Yeni AB-Meksika Anlaşması: AB, Latin Amerika ile Entegrasyonu Hızlandırıyor / Real Instituto Elcano (İspanya)

Meksika ve AB, ekonomik fırsatları genişleten bir anlaşma ile stratejik birlikteliklerini pekiştiriyor. AB-Meksika Gümrük Birliği Anlaşması'nın yenilenmesi, 2000 yılından bu yana yürürlükte olan bir anlaşmayı güncelliyor, tarım-gıda, hizmetler ve kamu alımları gibi önemli sektörlerde mevcut kısıtlamaları ortadan kaldırıyor. Ayrıca dijital ticaret ve veri koruma düzenlemelerini de içeriyor. Son yirmi yılda Meksika ile AB arasındaki ilişkinin önemli ölçüde güçlendiği görülüyor.

AB-Latin Amerika Ticaret Anlaşmaları: Karşılaşılan Zorluklar

Trump'ın başkanlığa dönüşüyle ABD, Çin'in stratejik sektörlerdeki etkisini sınırlamak için ticaret politikasını jeopolitik bir araç olarak daha da yoğunlaştıracak ve ABD-Meksika-Kanada Anlaşması (USMCA) gibi anlaşmalarda daha katı şart koyacaktır. Ayrıca Çin'in kritik altyapı projelerine yaptığı yatırımlara yönelik daha fazla baskı yapılması bekleniyor. Tek yanlılık, korumacılık ve parçalanma eğilimlerinin arttığı bu küresel bağlamda, AB'nin Meksika, Şili ve Mercosur (Güney Ortak Pazarı) ile imzaladığı en son ticaret anlaşmaları önemli bir dönüm noktasıdır. Latin Amerika için de bu anlaşmalar son derece önemlidir. AB, mevcut ticaret fırsatlarını tamamlayan büyük ve sofistike bir üçüncü pazar olarak ortaya çıkıyor.

Kaynak: Benoit Bourgeois

AB-Meksika Serbest Ticaret Anlaşması, AB'nin Latin Amerika ve Karayipler (LAC) ülkeleri ve bloklarıyla (Şili ve Mercosur) yaptığı son ticaret anlaşmalarının bir parçası olup, bölgeyle daha hızlı ve derin bir entegrasyon sağlama yönünde güçlü bir siyasi iradenin işaretidir. Son yapılan tahminlere göre, AB-LAC ticaret anlaşmaları ağının düzenleyici uyumuna ve karşılıklı çalışabilirliğine doğru atılacak bir adım, AB-LAC ikili ticaretini %70 oranında artırabilir. Latin Amerika içi bölgesel ticareti %38 oranında artırarak, Latin

Amerika ve Karayipler'deki iç bölgesel entegrasyon sürecindeki uzun süredir çözülmeyen tıkanıklığı açabilir. Sonuç olarak, AB ile Latin Amerika arasında, 1,1 milyar kişiyi kapsayan ve ABD ekonomisiyle karşılaştırılabilir GSYİH'ye sahip bir entegre ekonomik blok oluşturulmuş olacaktır.

Erişim: <https://www.realinstitutoelcano.org/en/analyses/the-new-eu-mexico-agreement-the-eu-fast-tracks-integration-with-latin-america/>

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Uluslararası Ticaret, Meksika.

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

C. ÇEVRE

1. Yasal ve Yasa Dışı Madencilik Faaliyetleri / Wilson Center (ABD)

Demokratik Kongo Cumhuriyeti (DKC), her yıl ülkede gerçekleşen yasadışı madencilik faaliyetleri nedeniyle 1 milyar dolar ekonomik kayıp yaşıyor. Güney Afrika'da son dönemde yaşanan yasadışı maden faaliyeti kazasında 90 kişi ölmüştür. Kolombiyalı suç örgütleri uyuşturucudan kazandıkları paranın daha fazlasını yasadışı madencilik faaliyetlerinden kazandıklarını iddia etmiştir.

2024 yılında madencilik sektörünün değeri küresel çapta 792 milyar dolara yükseldi. Temiz enerjiye geçiş süreci ve sektörlerdeki teknolojik inovasyonun ilerlemesi ile bakır, lityum, altın, kobalt gibi değerli madenler ve kritik minerallere olan küresel talebin önümüzdeki yıllarda da giderek artması bekleniyor. Madencilik sektörüne yönelik talebin artması özellikle zengin yeraltı kaynaklarına sahip ülkeler için iyi bir haber anlamına geliyor.

Dünya çapında değerli yeraltı kaynaklarının büyük bir çoğunluğunun özellikle ekonomik açıdan gelişmemiş ve yardıma ihtiyaç duyan ülkelerde yer aldığı bilinen bir gerçektir. Madencilik faaliyetleri bulunduğu çevreye zarar verirken, biyolojik çeşitliliği de tehdit etmektedir. Günümüzde bu tehlikelere karşı çeşitli önlemler alınsa da özellikle yasadışı madencilik yapılan yerlerde denetimsizlik nedeniyle yaşanan sorunlar oldukça fazladır.

Yasadışı madencilik toprak sahibine veya hükümete bir gelir sağlamazken, sahada çalıştırdığı vasıfsız ve eğitimsiz kişilerin hayatını tehlikeye atmaktadır. Genellikle organize suç örgütleri tarafından yönetilen yasadışı madencilik faaliyetleri ülke ekonomisine ciddi zararlar vermektedir.

Uzmanlar, yasadışı madencilik faaliyetinin ülke adına yıllık 12 ila 48 milyar dolar arasında gelir kaybına neden olduğunu ifade ediyor. DKC, sadece kaçak kobalt madenciliği nedeniyle yılda yaklaşık 1 milyar dolar gelir kaybederken, Güney Afrika ise sadece yasadışı altın madenciliği nedeniyle 3,8 milyar dolar gelir kaybı yaşıyor.

Yasadışı madencilik faaliyetinde çalışan insanlar oldukça zorlu şartlar altında uzun süre çalışırken, çalışanların büyük kısmını genç ve çocukların oluşturması farklı sorunları gün yüzüne çıkartıyor. Örneğin, Nijerya'daki yasadışı lityum madenciliğinde altı yaşında çocukların çalıştığı ve günlük 1 dolardan daha az kazandıkları ifade ediliyor. Bahsi geçen madenlerde denetim olmadığı için, çalışanların birçoğu madenden çıkan zararlı gaz, toz vb. unsurlar nedeniyle ciddi hastalıklara yakalanıyor.

Madencilik faaliyetleri için kaynağın bulunduğu arazide tüm ağaçlar kesilirken, bu işlem beraberinde bir takım çevre sorunlarını da getiriyor. Örneğin, 2016-2020 yılları arasında yaklaşık 140.000 hektarlık ormanlık alan kesilmiş ve küresel çapta orman alanlarının azalmasında en büyük paya sahip dördüncü etken madencilik faaliyeti olmuştur.

Günümüzde teknolojik gelişmeler ve yeşil enerjiye geçiş sürecinde kritik minerallere yönelik artan talep, beraberinde yasadışı madencilik sorununu gündeme getiriyor. Bu süreçte yasadışı madencilik faaliyetlerine yönelik katı önlemlerin alınması gerektiği ve tüm madenlerin mutlaka denetime tabi olması gerektiği vurgulanıyor.

Kaynak: Senderistas

Erişim: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/theres-mining-then-theres-illegal-mining>

Anahtar Kelimeler: Kritik Mineral, Maden, Yeşil Enerji.

2. Küresel Kuzey Ekonomileri İçin Küresel Güney’de İklim Adaptasyonu Finansmanının Önemi / Observer Research Foundation (Hindistan)

Küresel Güney’de aşırı iklim riskleriyle karşı karşıya olan şehirlerin başında Yeni Delhi, Manila, Jakarta, Lagos, Mexico City, Pekin ve Şangay geliyor. İklim değişikliği kaynaklı felaketlerin yol açtığı ekonomik kaybın Toronto’da 1 milyar ABD doları ve Florida’da 85 milyar ABD dolarına ulaşması bekleniyor.

Verisk Maplecroft tarafından yayınlanan risk raporuna göre, en büyük iklim riskleriyle karşı karşıya kalan 100 şehirden 99’u Asya’da yer alıyor. Asya ve Afrika, iklim değişikliğinin yüksek sıcaklıklara en fazla etki ettiği, fırtına, kuraklık ve sel riskini artırdığı, ekonomik büyüme ve yaşam kalitesini etkilediği bölgelerin başında yer alıyor. Birleşmiş Milletler Çevre Programı İklim Değişikliği 2021 raporunda, Küresel Güney’in bir önceki on yıla kıyasla iklim kaynaklı felaketlerde %20’lik bir artış yaşadığı belirtilmekte.

Küresel Kuzey, giderek daha fazla kendi önceliklerine odaklanıyor. Uygun fiyatlı konut ve sağlık hizmetlerine erişim, kamu güvenliği, istihdam ve yasadışı göç gibi birçok sorunla karşı karşıya. Küresel Kuzey, Küresel Güney’deki iklim değişikliğinden etkilenir mi, Küresel Güney’deki şehirlerin geleceği neden tartışma konusu gibi sorular gündemdedir. 2050 yılına kadar kentsel nüfusunu ikiye katlayacak olan Küresel Güney’in Küresel Kuzey için ekonomik önem ve sonuç taşımasının üç ekonomik nedeni vardır:

1. Risk Altındaki Doğrudan Yabancı Yatırımlar

En fazla risk altında olan Küresel Güney şehirlerine Küresel Kuzey’den önemli miktarda Doğrudan Yabancı Yatırım (DYY) girişi ve sermaye ithalatı olmuştur. UNCTAD (BM Ticaret ve Kalkınma Konferansı) 2024 Dünya Yatırım Raporu’na göre, Asya, Afrika, Latin Amerika ve Karayipler’deki gelişmekte olan ülkeler, yaklaşık 866 milyar ABD doları tutarında önemli miktarda DYY girişi almıştır. Bu yatırımlar öncelikle imalat, teknoloji ve altyapı geliştirmeye yöneliktir.

Küresel Kuzey, riskleri yönetmek için Küresel Güney’e yaptığı DYY’leri ve sermaye ihracatını azaltabilir. Ancak bu durum, toplam DYY’lerin %25’ini oluşturan 459 milyar dolarlık Küresel Güney’den Küresel Kuzey’e yapılan yatırımları etkileyebilir. Ayrıca, Küresel Güney dışında benzer maliyet verimliliği sağlamak zor olacaktır.

2. Küresel Kuzey Tedarik Zincirleri Tehdit Altında

Küresel Güney'deki ülkeler, hammaddeden mamul ürünlere kadar çeşitli malları Küresel Kuzey'e ihraç etmektedir. 2021 yılında Küresel Güney'den yapılan ihracat 5,6 trilyon ABD dolarının üzerinde gerçekleşmiştir. Afrika ve Latin Amerika mineraller ve tarım ürünleri gibi birincil emtiaları ihraç ederken, Çin ve Hindistan gibi Asya ülkeleri mamul malların başlıca ihracatçıları olmuştur. Bu dinamik, Küresel Güney'i küresel ticaret ağlarının ayrılmaz bir parçası haline getirmiştir.

Kaynak: Getty

3. Üretkenliğin ve Geçim Kaynaklarının Aşınması

İklim değişikliği nedeniyle beklenen ölümlerin yaşa göre dağılımını tahmin etmek zor olsa da Uluslararası Çalışma Örgütü'ne göre, özellikle açık hava ve emek yoğun sektörlerde artan sıcaklıklar, düşen hava kalitesi ve sel baskınlarındaki artışların küresel çalışma saatlerini %2,2 oranında azaltacağı tahmin ediliyor. Bu durumun, küresel GSYH'de 2,4 trilyon ABD doları veya 80 milyon tam zamanlı eşdeğer iş kaybına yol açacağı düşünülüyor. Araştırmalar iklim etkilerinden kaynaklanan GSYH kayıplarının bazı bölgelerde 2050 yılına kadar %15-20'ye ulaşabileceğini, özellikle de ekonomilerin büyük

ölçüde tarım ve doğal kaynaklara bağımlı olduğu Afrika ve Güneydoğu Asya'yı etkileyebileceğini gösteriyor.

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/how-funding-climate-adaptation-in-the-global-south-is-critical-to-economies-of-the-global-north>

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, İklimi, Küresel Güney, Küresel Kuzey.

3. 2025 Neden Okyanus İçin Kritik Bir Yıl? / World Resources Institute (ABD)

2025, okyanusların korunması ve sürdürülebilir kullanımı açısından önemli bir yıl olacaktır. Küresel ısınma, kirlilik ve biyolojik çeşitlilik kaybı gibi sorunlar büyürken, BM'nin (Birleşmiş Milletler) Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG14) yeterince ilerleme kaydedemedi. Trump'ın yeniden başkan olması ile açık deniz rüzgâr enerjisi projelerini askıya alması ve doğal kaynak çıkarımını teşvik etmesi süreci daha da zorlaştırdı.

Ancak uluslararası düzeyde yapılan ciddi anlaşmaların faaliyete geçirilmesi için önemli fırsatlar da mevcut:

- 1. Açık Denizlerin Korunması:** 2023 yılında kabul edilen Yüksek Denizler Antlaşması'nın yürürlüğe girebilmesi için en az 60 ülkenin onayı gerekiyor. Haziran ayında Fransa'da düzenlenecek BM Okyanus Konferansı'nın, bu süreci hızlandırılacağı düşünülüyor.
- 2. Zararlı Balıkçılık Teşviklerinin Azaltılması:** Dünya Ticaret Örgütü (WTO), yasa dışı ve aşırı balıkçılığı kısıtlayan bir anlaşma yaptı. 111 ülkenin onayı gerekiyor; şu ana kadar 89 ülke kabul etti. 2025'te ikinci aşama görüşmeler de devam edecek.
- 3. Küresel Plastik Antlaşması:** Okyanuslardaki plastik kirliliğiyle mücadele için küresel bir anlaşma hedefleniyor. Ancak ülkeler plastik üretimini azaltma ve geri dönüşüm konularında bölünmüş durumda. 2025'te uzlaşmaya varılması bekleniyor.
- 4. Derin Deniz Madenciliği Kurallarının Belirlenmesi:** Uluslararası Deniz Yatağı Otoritesi (ISA), derin deniz madenciliğiyle ilgili düzenlemeleri tamamlamaya

çalışıyor. Ama çevresel riskler nedeniyle büyük tartışmalar sürüyor. Temmuz 2025'te Jamaika'da kritik bir toplantı yapılacak.

5. **AB Okyanus Paketi'nin Hayata Geçirilmesi:** AB tarafından duyurulan bu girişim, deniz ekosistemlerinin sürdürülebilir yönetimini teşvik etmeyi amaçlıyor. Nihai planın Haziran'daki BM Okyanus Konferansı'nda açıklanması bekleniyor.
6. **Önemli Uluslararası Zirveler:** 2025'te okyanuslarla ilgili birçok yüksek profilli etkinlik düzenlenecek.

Okyanus Konferansı (Güney Kore, Nisan): Deniz koruma taahhütleri değerlendirilecek.

BM Okyanus Konferansı (Fransa, Haziran): Yüksek Deniz Antlaşması'nın yürürlüğe girmesi için önemli bir fırsat olacak.

IUCN Kongresi (BAE, Ekim): Deniz kirliliği, aşırı avlanma ve iklim değişikliği konuları ele alınacak.

COP30 (Brezilya, Kasım): Tropikal ormanlar ve okyanusların küresel iklim stratejilerine entegrasyonu tartışılacak.

2025, okyanusların korunması için büyük bir fırsat sunuyor. Bu nedenle, hükümetler ve sivil toplum örgütleri bir araya gelerek sürdürülebilir deniz yönetimi için ortak hareket etmelidir.

Erişim: <https://www.wri.org/insights/opportunities-ocean-action-2025>

Anahtar Kelimeler: Okyanus, Birleşmiş Devletler, Çevre Kirliliği, Küresel Isınma.

4. İklim Güvenliği, Finansman ve Güvenilir Veriler / Stockholm International Peace Research Institute (İsveç)

2024 yılı Kasım ayında gerçekleştirilen COP 29 Konferansında (Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı) 2035 yılına kadar gelişmekte olan ülkeler için en az 300 milyar dolarlık finansman sağlanması gerektiği konusunda anlaşma sağlandı. 2009 yılında gerçekleşen COP 15 Konferansında bu miktar 100 milyar dolar seviyesindeydi. Uzmanlar, iklim finansmanına ihtiyaç duyan ülkelere yapılacak 300 milyar dolarlık yardımın aslında gerçek ihtiyacın çok gerisinde olduğunu vurguluyor.

Finansman miktarının yanı sıra diğer bir problem ise ayrılan finansmanın iklim değişikliğine karşı ülkeleri ve insanları koruma adına nasıl uygulanacağı. OECD'ye göre (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü) 2022 yılında 100 milyar dolarlık finansman yardımının ihtiyaç sahiplerine ulaştırıldığı belirtilse de bu durum hala daha uzmanlar tarafından hararetle tartışılmakta.

İklim finansmanı dört farklı kanal tarafından gerçekleştiriliyor. Bunlar; ikili kamu fonları (kamu kurumları ve kalkınma bankaları tarafından sağlanan), çok taraflı kamu fonları (çok taraflı kalkınma bankaları), iklimle ilgili ihracat kredileri ve çok taraflı kamu iklim finansmanı. Uzmanlar, iklim finansmanına ihtiyaç duyan ülkelere yapılacak yardımların etkili ve verimli şekilde gösterildiği gibi ülkelere ulaşmadığını düşünüyor.

OECD'nin 2022 yılında 115,9 milyar dolarlık iklim finansmanı yardımının 80 milyar dolarlık kısmının orta gelirli ülkelere gittiği, sadece 11 milyar dolarlık yardımın düşük gelirli ülkelere gönderildiği tespit edildi. Taahhüt edilen ve gerçekleştirilen iklim finansmanı arasındaki farkın büyük olması eleştirilere neden oldu. İklim finansmanı için toplanan yardımların adil, doğru ve şeffaf şekilde ihtiyaç duyan ülkelere aktarılması gerektiği belirtildi.

Kaynak: Adobe Stock

Erişim: <https://www.sipri.org/commentary/blog/2025/closing-climate-security-gaps-requires-more-reliable-data-climate-finance>

Anahtar Kelimeler: İklim, Finansman, OECD, COP 29.

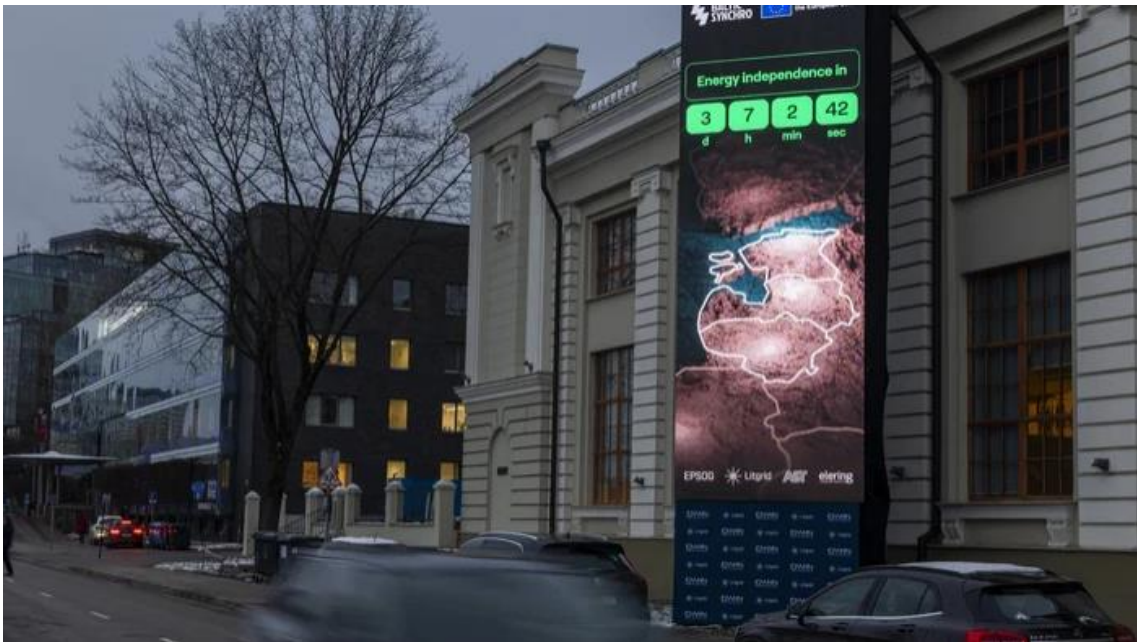
5. Rusya'nın Enerji Konusundaki Manipölasyon Dönemi Sona Erdi / Friedrich Naumann Foundation (Almanya)

8 Şubat 2025 tarihinde Baltık ülkeleri tam enerji bağımsızlığına ulaşma yolunda tarihi bir adım atacak. Belarus, Rusya, Estonya, Letonya ve Litvanya'nın enerji sistemlerini birbirine bağlayan Sovyet dönemi BRELL enerji halkasından ayrılacaklar.

AB, süreç boyunca hem koordinasyon hem de mali destek sağlayarak Baltık devletlerinin elektrik sistemlerinde Rusya'nın etkisi altında kalmamalarını sağlayacak. Senkronizasyon projesinin toplam bütçesi 1,6 milyar Euro'ya ulaşırken, 1,2 milyar Euro'luk kısmı AB tarafından finanse edilerek AB'nin Baltık ülkelerinin enerji bağımsızlığına verdiği güçlü desteği gözler önüne serecek.

Estonya, Letonya ve Litvanya 2004 yılında Avrupa Birliği ve NATO'ya katıldığında önemli bir sorun çözülmeden kaldı: Sovyet enerji altyapısının mirası. Sovyet döneminde geliştirilen BRELL sistemi Belarus, Rusya, Litvanya, Letonya ve Estonya'nın enerji şebekelerini birbirine bağlıyordu.

Enerji sektöründeki baskın rolünü kullanan Rusya, uzun yıllar boyunca demokratikleşme süreçlerini baltalamaya ve ülkelerin bağımsızlıklarını engellemeye çalıştı. Gerilim zamanlarında Rusya, petrol teslimatlarını durdurarak veya gaz akışını kesintiye uğratarak enerji arzını kolayca bozabilir.

Kaynak: Mindaugas Kulbis

Bu nedenle Baltık ülkeleri uzun süredir enerji bağımsızlığını elde etmek için çalışıyor ve BRELL'den ayrılma bu yolculuktaki son adım. BRELL ile bağlantının kesilmesi kararı, Rusya'nın Baltık enerjisi üzerindeki etkisinin sona erdiğini gösteren önemli bir jeopolitik ve ekonomik hadise durumunda.

Baltık ülkeleri yetkilileri ve uzmanları Rusya'nın dezenformasyon kampanyaları ve olası sabotaj eylemleri konusunda uyarıyor. Liberal Estonya Reform Partisi'nden Estonya Başbakanı Kristen Michal, Estonya'nın Rusya'nın elektrik şebekesiyle bağlantısının kesilmesi sırasında Rusya'nın eylemleriyle ilgili çeşitli durumlara karşı hazırlıklı olunması gerektiğini söyledi ve Rusya'nın "nispeten kaba saldırılarına" devam edeceğini ve demokratik devletleri istikrarsızlaştırma girişimlerinde bulunacağını belirtti.

BRELL şebekesiyle bağlantının kesilmesi ve Avrupa enerji piyasasına başarılı entegrasyon, sadece teknik bir başarıyı değil, aynı zamanda Rus etkisine karşı sembolik bir zaferdi de temsil etmekte.

Erişim: <https://www.freiheit.org/era-russian-energy-manipulations-over>

Anahtar Kelimeler: Enerji Bağımsızlığı, BRELL, Petrol, Avrupa Birliği.

D. SOSYAL

1. Yeni Tarama Cihazı Akciğer Kanserinin Erken Teşhisi İçin Umut Vadediyor / Cranfield University (Birleşik Krallık)

Bilim insanları, akciğer kanserinin biyobelirteçlerini (ölçülebilir tıbbi işaret) tespit etmek için düşük maliyetli ve hızlı tepki verebilen bir sensör geliştirmiş ve bu sayede bireylerde hastalığın semptomları ortaya çıkmadan önce tespit edilebilmesinin önü açmıştır. Geliştirilen cihaz sayesinde alınan kan örneği incelenerek 40 dakika gibi kısa sürede sonuç elde edilebiliyor. Bu teknoloji sayesinde akciğer kanseri riski taşıyan kişilerde kanser ihtimali kolayca anlaşılabileceği gibi halihazırda akciğer kanseri hastası olan kişilere karşı tedavi uygulama potansiyeli de barındırıyor.

Üç yıllık bir projenin çıktısı olan bu cihaz, birçok bilim insanının katkısı sonucu ortaya çıkmıştır. Artık klinik personelleri bu cihaz ile hızlı ve basit testler sayesinde akciğer kanseri potansiyeli taşıyan bireylere kısa sürede test yaparak, kanserle alakalı ileri seviye testler için daha hızlı yönlendirme sağlayacaktır. Bu yöntemle kanser testi sırasında süreç hızlanırken, sağlık açısından önemli bir ilerleme kaydedilmiştir. Günümüzde akciğer kanseri tarama testleri oldukça pahalıdır ve bu sebeple geliştirilen sensör sayesinde daha uygun maliyetli ve daha hızlı bir sonuç alma ihtimali artmıştır. Bu sayede akciğer kanserinde tedavi olup hastalığı atlatan ve sağ kalan insan sayısında artış yaşanması beklenmektedir.

Erişim: <https://www.cranfield.ac.uk/press/news-2025/new-screening-device-shows-promise-for-early-lung-cancer-detection>

Anahtar Kelimeler: Akciğer Kanseri, Sağlık, Test.

2. USAID Nedir ve Neden Risk Altında? / Council on Foreign Relations (ABD)

USAID (Amerika Birleşik Devletleri Uluslararası Kalkınma Ajansı), yıllardır küresel insani yardım çabalarına liderlik etmekte ve ABD'nin ulusal güvenliğini destekleyen dış yardım

faaliyetlerinde bulunmaktadır. Ajans, farklı krizlere müdahale ederek kalkınma çabalarını güçlendirmiştir.

Son yıllarda, Başkan Donald Trump'ın dış yardımları yeniden değerlendirme ve USAID'i yeniden yapılandırma arayışı çerçevesinde ajansı hedef alması kayda değer bir gelişmedir. Trump, tüm dış yardım fonlarını gözden geçirmeyi hedefleyen bir kararname yayımlayarak USAID'in finansmanını kısıtlamayı ve ajansın operasyonlarını yeniden yapılandırmayı önermiştir.

Bunun yanı sıra, Elon Musk gibi teknoloji öncülerinin ve yeni oluşturulan Hükümet Verimliliği Departmanı'nın, USAID'i eleştiren ve bu alanda reform talep eden gruplar arasında bulunduğu gözlemlenmiştir. Uzmanlar, bu değişikliklerin ABD'nin uluslararası etki alanını zayıflatarak savunmasız topluluklar ve ülkeler üzerinde risk oluşturacağına dikkat çekmektedir.

Kaynak: Ashraf Shazly

USAID'in önemi, dünya genelinde kalkınmayı teşvik etmesinin yanı sıra özellikle yoksulluk ve hastalık gibi insani ihtiyaçların giderilmesine sunduğu katkıdır. Ajans, COVID-19 pandemisi esnasında da mühim bir işlev üstlenmiş ve ABD'nin yumuşak gücünün belirleyici bir unsuru olarak uluslararası yardımlar sunmuştur.

Yardımlar özellikle Afrika, Avrupa ve Avrasya bölgelerinde yoğunlaşma göstermekte olup, Ukrayna bu süreçte en fazla yardım alan ülke konumundadır. Trump yönetimi, dış

yardımlara yönelik eleştirilerini dile getirerek, USAID'in finansmanını kısıtlamayı ve ajansın yeniden yapılandırılmasını önermiştir.

Demokratlar, ajansın bağımsızlığını koruma çabasındayken, Cumhuriyetçiler bu bağımsızlığın tehdit altına alınmasını arzulamaktadır. Trump'ın USAID'i küçültme ve programlarını askıya alma yönündeki kararlarının, küresel insani krizleri daha da derinleştirerek ABD'nin uluslararası etkisini zayıflatabileceği belirtilmiştir.

Erişim: <https://www.cfr.org/article/what-usaid-and-why-it-risk>

Anahtar Kelimeler: ABD, Trump, Yardım.

Bu rapor KOSAM tarafından
özel olarak hazırlanmıştır.
www.kosam.org

E. TEKNOLOJİ

1. Deepseek'ten Sonra Yapay Zekânın Jeopolitiği / Bruegel (Belçika)

Çin temelli yapay zekâ girişimi DeepSeek'in aniden ortaya çıkışı, ABD'de yapay zekâ alanında faaliyet gösteren şirketlere yönelik bakış açısında bazı değişikliklere neden oldu. DeepSeek, yapay zekâ lideri olan OpenAI'nin sahip olduğu özellikleri -hatta fazlasını- görece daha küçük yatırımla gerçekleştirmeyi ve ABD ihracat denetimleri tarafından kısıtlanan en gelişmiş bilgisayar çiplerine erişimi olmadan yapabileceğini ortaya koydu.

Bunun asıl anlamı, yapay zekâ sektöründeki ABD hegemonyasının artık garanti edilmediğidir. Doğru yetenekle, çok daha az parayla benzer sonuçlar elde edilebilir. Ek olarak, ABD'nin Çin'i teknolojik olarak kontrol altında tutmaya yönelik ihracat kontrolleri etkisiz görünmektedir.

Prensipde bu gelişme dünya için olumludur. Şimdiye kadar üretken yapay zekâ konusunda takipçi olan Avrupa Birliği'nin artık potansiyel olarak kendi kendine yetiştirdiği bir yapay zekâ platformuna sahip olabileceği de ifade edilmiştir.

Teknik olarak DeepSeek, ABD'dekilerle rekabet edebilecek yenilerini geliştirmek yerine, esas olarak mevcut modelleri optimize ettiği için ABD yapay zekâ platformlarıyla tam olarak karşılaştırılmaz. DeepSeek, bilgi işlem maliyetlerini büyük ölçüde azaltabilmiş ve daha küçük ve daha büyük modeller arasındaki performans boşluklarını azaltmak için verimli mimarilere kapı açmıştır.

İtalya, 30 Ocak'ta veri transferi gerekçesiyle DeepSeek'i engelledi (DeepSeek çoğu veriyi Çin'de sakladığını kabul ediyor) ve Belçika ile İrlanda da soruşturma başlattı. Bu durum, Deepseek'in AB'deki kullanılabilirliğini sınırlayabilecek veri egemenliği ve potansiyel hükümet erişimi ile ilgili endişeleri artırdı. Ancak DeepSeek için en büyük risk jeopolitiktir. Yapay zekâ liderliği üzerindeki artan rekabet, yalnızca ticari kullanımıyla değil, aynı zamanda siber savaştan insansız silahlara kadar askeri kullanımına da ilgilidir.

Hem ABD hem de Çin, yapay zekâyı daha fazla mali kaynak aktarırken, bu teknolojiye olan erişimi daha da sınırlandıracak gibi görünüyor. AB; ABD ve Çin arasında yapay

zekâda daha büyük bir teknolojik rekabetin Avrupa için sonuçları olacağının farkına varmalıdır. Sıkı ihracat denetimleri ve bilimsel iş birlikten uzak tutumlar sergilenmesi sonucu dünyanın iki yapay zekâ arasında kutuplaşması mümkün görünüyor.

Kaynak: Bruegel

Erişim: <https://www.bruegel.org/first-glance/geopolitics-artificial-intelligence-after-deepseek>

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, DeepSeek, Çin, ABD.

2. Uzak Araştırmaları: Çin'in Uzay İstasyonunda Üçüncü Nesil Meyve Sineği Üretildi / Chinese Academy of Sciences (Çin)

Geçtiğimiz Kasım ayında Çin, Tianzhou-8 kargo gemisi aracılığıyla uzaya gönderdiği meyve sinekleri ile kayda değer bir araştırmaya imza attı. Bu deney, bilim insanlarına uzaydaki yaşamın evrimi ve mikro yerçekimi ortamlarında organizmaların tepkimelerini keşfetme hususunda eşsiz bir fırsat sağladı.

Bu uzay araştırmasında, meyve sineklerinin üreme süreçleri, davranışsal dinamikleri ve biyolojik özellikleri üzerinde kapsamlı bir inceleme gerçekleştirildi. Meyve sinekleri, mikro yerçekiminin ve dünyanın manyetik alanının mevcut olmadığı ortamlara uyum

sağlama çabası gösterdi. Bu ortamda, meyve sineklerinin üreme mekanizmaları kapsamlı bir şekilde değerlendirildi.

Sineklerin ilk doğumlarını gerçekleştirerek üreme döngülerini uzayda tamamlamaları, bilim camiası için kayda değer bir başarı olarak görüldü. Üç nesil boyunca varlıklarını sürdüren sinekler, beklenildiğinin tersine uzaya hızlı bir şekilde uyum sağlayarak, dünyadaki benzer davranış şekillerini sergilemeye başladılar.

Deneyin en önemli katkılarından biri, mikro yerçekimi ve hipomanyetik alanın biyolojik organizmalar üzerindeki etkilerini aydınlatan dikkate değer veriler sağlamış olmasıydı. Meyve sineklerinin gözlemlenen davranışları, gelecekteki uzay misyonları için hayati öneme sahip veriler sunacaktır. Özellikle insanlar tarafından icra edilen uzay görevlerinde meydana gelen biyolojik meseleler ve yaşam alanlarının organizasyonu konusunda daha derinlemesine bilgi elde edildi.

Ayrıca, uzayda sürdürülebilir yaşam koşullarına dair gerçekleştirilen bu araştırma, insanlı uzay seferlerinin geleceği açısından kayda değer bulgular sundu. Uzayda yaşayan organizmaların biyolojik süreçlerinin incelenmesi, astronotların sağlıklarının korunması ve yaşam alanlarının daha verimli hale getirilmesi amacıyla gerçekleştirilecek gelecekteki bilimsel araştırmalar açısından kritik bir öneme sahip olacaktır.

Kaynak: Xinhua

Erişim: https://english.cas.cn/newsroom/cas_media/202502/t20250205_899508.shtml

Anahtar Kelimeler: Çin, Meyve Sineği, Uzay, Deney.

F. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER

1. The Vienna Institute for International Economic Studies

Şirketlerin Yeşil Teknolojilere Adaptasyonu

Çevrimiçi Etkinlik (04.03.2025)

Gerçekleştirilecek etkinlikte, fotovoltaik güneş, rüzgâr enerjisi ve elektrikli araç tedarik zincirinde ürünlerin ithalatının tarife ve mevcut risklerden nasıl etkilendiği analiz edilip tartışılacaktır.

Erişim: <https://wiiw.ac.at/high-tariffs-high-stakes-the-policy-drivers-behind-firm-level-adoption-of-green-technologies-e-700.html>

2. Chatham House

2025 Uzay Güvenliği

Çevrimiçi Etkinlik (05.03.2025)

Uzay; çatışmanın, rekabetin ve iş birliğinin önemli bir konusudur. Her geçen yıl teknolojik gelişmelerin ilerlemesi ile birçok ülke uzayda varlık gösterme adına faaliyetlerini artırmıştır. Ülkelerin uzay konusunda çalışmalarını artırması ile uzay endüstrisinde büyük gelişmeler yaşanmıştır. Uzay endüstrisinin gelişmesi ile ülkeler arasındaki uzay rekabeti de artış göstermiştir. Gerçekleştirilecek etkinlikte; politik karar alıcılar, özel sektör liderleri, akademisyenler ve çeşitli enstitülerin katılımı ile uzay rekabeti üzerine tartışma yapılacaktır.

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/events/all/conference/space-security-2025>

3. Chatham House

2025 – Güvenlik ve Savunma

Çevrimiçi Etkinlik (06.03.2025)

Günümüzde savunma ve güvenlik konusu çoğunlukla küresel dengeyi tehdit eden unsurlar tarafından karakterize olmaktadır. Yaşanan çatışmalar, savaş ortamı, ulusal tehdit vb. diğer durumlar ülkelerin kendi güvenlik ve savunma pozisyonlarını güçlendirmeye itmektedir. Teknolojik gelişmelerin savunma ve güvenlik alanına da entegre olması ülkelerin teknolojiye olan entegrasyonunu artırmıştır. Gerçekleştirilecek etkinlikte, alanında uzman isimler ile teknolojinin savaş alanlarını nasıl etkilediği üzerine fikir alışverişi yapılacaktır.

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/events/all/conference/security-and-defence-2025>

KOSAM'dan...

Belirlediği alanlarda araştırma raporları üreten, bilgi notları yayımlayan, farklı sorunlara çözüm sunma amaçlı projelere imza atan bir yapı hüviyetindeki **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)**, Konya merkezli bir düşünce kuruluşu olarak 2022 yılının ilk çeyreğinde kuruldu.

Ekonomi, ticaret, sanayi, iç ve dış politika dinamikleriyle sosyal politikalar, tarım, çevre, akıllı şehir, sağlık, enerji vb. konularla ilgilenen KOSAM faaliyetlerini şehir, ülke ve dünya ekseninde farklı başlıklarda yürütür.

Merkez; uluslararası düşünce kuruluşlarının faaliyetlerini, raporlarını ve güncel değerlendirmelerini düzenli takip eder. Bu kapsamda 2022 yılından itibaren KOSAM bünyesinde; dünya ve ülke gündemi hakkında bilgilenmek, düşünce kuruluşlarının raporlarından haberdar olmak ve en önemlisi küresel fırsatlardan faydalanıp risklerden kaçınmak için stratejik çalışmaları aktarmak amacıyla “**Dünya Ne Konuşuyor?**” Raporları hazırlamaktadır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu, her ayın ilk ve ikinci yarısını kapsamak üzere **ayda iki defa** okurlarıyla buluşmaktadır. Rapor için **Kuzey ve Latin Amerika, Euro Bölgesi, Orta ve Uzak Asya, Afrika, Orta Doğu, Avrasya** vb. çeşitli bölgelerde faaliyet gösteren düşünce kuruluşlarının gündemleri KOSAM’ın uzman kadrosu tarafından analiz edilir. Süreçte “Hangi kuruluş ne tür konularda çalışmış, gündemde ne var ve gelecekte beklentileri neler?” sorularına cevap aranır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu; **Ekonomi, Politika, Çevre, Sosyal ve Teknoloji** olmak üzere **beş ana başlıkta** hazırlanır. Makale, rapor, bilgi notu, yorum vb. çalışmaların kısa özetleri okuyucuya yansıtılırken konu başlığı, makalenin hangi kurumdan alındığı ve bu merkezlerin hangi ülkede faaliyet gösterdikleri de raporda yer alır. Her özetin sonunda konuyla ilgilenen okurların orijinal çalışmaya hızlı bir şekilde ulaşabilmesi için erişim linkleri açık şekilde paylaşılır.

KOSAM olarak hedefimiz; “Dünya Ne Konuşuyor?” sorusunun cevabını ve bölgelerinde ulusal/ uluslararası politikaya yön veren kuruluşların “**yarınların gündemi**” olarak gördükleri farklı başlıkları analiz ederek güncel hâli ile aktarmaktır. Bu bağlamda **2025 yılında da** ekonomi, siyaset, ticaret, sanayi, sosyal politika, eğitim, çevre vb. alanlarda yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası araştırma ve çalışmalar yürütmeye, büyük veri analizi ile mevcut durum değerlendirmeleri yaparak geleceğe ışık tutmaya ve **sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaya devam ediyoruz.**